

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/222)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-740/2119

24 . VI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 12 . VI . 1958 tarihinde kararlaştırılan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişkileri ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

1956 - 1957 mahsül senesinde havalarn gayrimüsait gitmesi neticesinde, memleket ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir miktar hububat ile, piyasada dahil istihalden karşılanmasında güçlük çekilen bazı gıda maddelerinin ithaline Hükümetimizce zaruret görülmüştür. Bu maddelerin muadeller Zirai Ticaretin Geliştirilmesi ve Yardım kanunlarının 1 inci bölümüne istinaden, Birleşik Devletler ihtiyaç fazlası stoklarından temini için 1957 Temmuz ayı başlangıcından itibaren Amerikan Hükümeti nezdinde Hükümetimizce yapılan teşebbüsler ve cereyan eden müzakereler neticesinde, 20 Ocak 1958 tarihinde bir Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşması imzalanmış bulunmaktadır. Bu Anlaşmadan önce, Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında, üçü ek mahiyetinde olmak üzere, yedi mümasil Anlaşma imzalanmıştır.

20 Ocak 1958 tarihli Anlaşmaya giren maddelerin cins, miktar ve değerleri aşağıda gösterilmiştir. :

Emtia	Miktarı (Ton)	Kıymeti (Milyon dolar)
Buğday	250 000	15,4
Yemlik hububat	70 000	3,0
Soya fasulyesi veya pamuk yağı	60 000	21,4
Tereyağı	500	4
Peynir	2 500	1,3
Yağlı süt tozu	133	2
Yağsız süt tozu	1 400	3
Navlun (takribi % 50)		4,8
	Yekûn	46,8

Anlaşmaya giren emtianın bedelleri Hükümetimizce Türk lirası olarak ödenecektir. Merkez Bankasındaki Amerikan Hükümeti hesabında böylece birikecek olan emtia bedeli karşılık paraların ileride aşağıdaki şekilde kullanılacağı Anlaşmada şimdiden kararlaştırılmış bulunmaktadır :

a) 19.1 milyon dolâr muadili Türk lirası Birleşik Devletler Hükümetinin Türkiye'deki masraflarına ;

b) Âzami 2 milyon dolâr muadili Türk lirası, Birleşik Devletler İstihbarat ve Eğitim Mübadelesi Kanunu tahtında vâkı faaliyetleri için Amerikan Hükümeti emrine ;

c) 7 milyon dolâr muadili Türk lirası, «Export - Import Bank of Washington» tarafından Türkiye'deki Amerikan firmalarıyla Türk firmalarına yapılacak ikrazat ve zikredilen Bankanın bununla ilgili masraflarına ve,

d) 18,7 milyon dolâr muadili Türk lirası da, Türkiye'nin iktisadi gelişmesini teşvik maksadıyla Hükümetimize verilecek kredilere ayrılacaktır.

Anlaşmanın diğer hükümleri, umumiyetle bundan önceki zirai emtia anlaşmalarına da girmiş bulunan umumi taahhütleri ihtiva etmektedir.

Türk lirası mukabilinde yurdumuza emtia ithaline imkân vermesi ve ayrıca, emtia bedeli karşılık paralardan bir kısmının ileride Hükümetimize ikrazını derpiş eylemesi bakımından bir yardım anlaşması mahiyeti arz eden 20 Ocak 1958 tarihli Zirai Mahsul Fazlalıkları Anlaşması, Yüksek Meclisin tasdikine sunulmaktadır.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No: 1/222

Karar No: 3

22 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasının tasdiki hakkındaki kanun lâ-yihası, hükümet temsilcileri hazır olduğu halde encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetin mucip sebepleri yerinde görülerek kanun lâ-yihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ziraat Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
İzmir Kastamonu
M. Çavuşoğlu B. Aktaş

Adana	Antalya	Bilecik
H. Eroğlu	B. Onat	E. Çolak
Çanakkale	Çanakkale	Çorum
N. F. Alpkartal	H. Alyot	K. Terzioğlu
	İmzada bulunamadı	
Denizli	Gaziantep	Giresun
A. Çobanoğlu	A. Ocak	H. Bozbağ
İzmir	İzmir	Kayseri
N. Pınar	İ. Sipahioğlu	F. Köşkerioğlu
Kırklareli	Manisa	Manisa
Ş. Bakay	S. Ağuoğlu	N. Körez
Mardin	Mardin	Muğla
V. Dizdaroğlu	A. Uras	B. Belge
		İmzada bulunamadı
Nevşehir	Sakarya	Sivas
M. H. Ürgüblü	H. O. Erkan	E. İmer

Ziraat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ziraat Encümeni

Esas No : 1/222

Karar No : 16

21 . IV . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde aktedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasının tasdiki hakkındaki kanun lâ-yihası, Hükümet temsilcileri hazır olduğu halde encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetin mucip sebepleri yerinde görülerek kanun lâ-yihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ziraat Encümeni Reisi Y.

M. M.

Kütahya

İ. Haznedar

Ağrı

S. Yatağan

Ankara

M. Yeşil

Kâtip

Kastamonu

M. Akdoğanlı

Ankara

Söz hakkım mahfuz

İ. İmirzahoğlu

Aydın

N. İğriboz

Burdur

O. Eroğlu

Çankırı

E. Yalçınalp

İstanbul

S. Erengil

İmzada bulunamadı

Kastamonu

S. Çağlar

Kocaeli

N. Unat

Samsun

H. Tekay

Sivas

Muhalifim

H. Ateşalp

Yozgad

F. Nizamoglu

İmzada bulunamadı

Bursa

S. Karacabey

Erzurum

S. Kantarel

Kastamonu

N. Batır

Kayseri

E. Develioğlu

Samsun

A. Eker

Sinob

H. Özkan

Uşak

A. Ural

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No: 1/222

Karar No: 95

23 . V . 1959

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 . I . 1958 tarihinde imzalanan Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasının tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Meclisi Âliye arzı iera Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 24 . VI . 1958 tarihli ve 71 - 740/2119 numaralı tezkeresiyle gönderilen kanun lâ-yihası Hariciye

ve Ziraat encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Hariciye ve Maliye Vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâ-yihası, esbabı mucibesinde belirtilen zaruretlere binaen memleketimizin ihtiyacı bulunan bâzı zirai maddelerle gıde maddelerinin ithali için Hükümetimizle Amerika Birleşik

Devletleri Hükümeti arasında münakit 20 Ocak 1958 tarihli ek Anlaşmanın tasdikini temin maksadiyle izhar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra lâyiha'nın sevkini mucip sebepler yerinde mütalâa olunarak maddelerin müzakeresine geçilmiş ve bu ek Anlaşmanın, evvelce Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında bâzı zirai maddelerle gıda maddelerinin memleketimize ithaline dair olan 12 Kasım 1956 tarihli Anlaşmaya müsteniden izhar edilmiş olduğu cereyan eden müzakerelerden ve Hükümet mümessillerinin verdikleri izahattan anlaşılımış olduğundan lâyiha'nın başlık ve birinci maddesi bu esasa göre tadil edilmek suretiyle kabul ve ikinci maddesi ise, bu anlaşmalar gereğince memleketimize ithal edilecek zirai maddelerle gıda maddelerinin gümrük ve sair vergi ve resimlerden muafiyetine dair yürürlükte bulunan 6969 sayılı Kanun muvacehesinde tedvinine lüzum görülmediğinden tay ve lâyiha'nın mütaakıp maddeleri madde numaraları teselsül ettirilmek suretiyle Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere, Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis Balıkesir H. İmre	Reisvekili Muğla N. Özsan	Mazbata M. İzmir B. Bilgin
Kâtip Diyarbakır M. H. Ünal	Afyon K. R. Çerçel	Afyon K. N. Topcuoğlu
Afyon K. M. A. Ülgen	Artvin Y. Gümüşel	Çorum H. Bulgurlu
Diyarbakır H. Turгут	İsparta T. Tığlı	İstanbul M. Erdener
İstanbul N. Kırşan	İstanbul İ. Sevel	İstanbul N. N. Yücel
Kastamonu M. İslâmoğlu	Konya M. Bağrıaçık	Manisa S. Mihçioğlu
Nevşehir N. Önder	Rize H. Agun	Rize İ. Akçal
Siird M. D. Süalp	Sinob Ö. Özen	Trabzon İ. Şener
Yazgad T. Alpay		Zonguldak H. Timur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde imzalanan Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşması tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddede zikredilen Anlaşma gereğince ithal edilmiş veya edilecek 15,4 milyon dolâr değerinde buğday, 3 milyon dolâr değerinde yemlik hububat, 21,4 milyon dolâr değerinde soya fasulyesi ve veya pamuk yağı, 400 000 dolâr değerinde tereyağı, 1,3 milyon dolâr değerinde peynir, 200 000 dolâr değerinde yağlı süt tozu ve 300 000 dolâr değerinde yağsız süt tozu ile, bunların emniyet ve selâmetle naklini sağlamak üzere beraber gelmesine zaruret görülen her çeşit ambalâj maddeleri, bölme ve örtü malzemesi ve çuvalar, giriş Gümrük Vergisiyle hususi idare ve belediyelere ait her türlü vergi, resim, hare ve zamlardan, sundurma ve antrepo ücretleriyle Rihtım Resminden ve ithal esnasında alınan sair bilûmum vergi, resim ve harclardan muaftır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12. VI. 1958

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
E. Kalafat
Adliye Vekili
E. Budakoğlu

Devlet Vekili
Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
M. Kurbanoğlu
Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

Zirai Maddeler Ticaretinin Geliştirilmesi ve Yardımlaşma hakkındaki muaddel Amerikan Kanununun 1 nci kısmı hükümleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit 12 Kasım 1956 tarihli Anlaşmaya müsteniden 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Zirai Maddeler Ticaretinin Geliştirilmesi ve Yardımlaşması hakkındaki muaddel Amerikan Kanununun 1 nci kısmı hükümleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit 12 Kasım 1956 tarihli Anlaşmaya müsteniden 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Anlaşma tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 3 ncü maddesi 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 4 ncü maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hâ.

Dahiliye Vekili <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili <i>F. R. Zorlu</i>
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>T. İleri</i>	Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>
Sih. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. Lâtfi Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsman</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili	Sanayi Vekili
Bas.-Yay. ve Turz. Vekili ve Sanayi V. V. <i>S. Yırcalı</i>	İmar ve İskân Vekili <i>M. Berk</i>

ZİRAİ MADDELER TİCARETİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE YARDIM HAKKINDAKİ MUADDEL KANUNUN I. BÖLÜMÜ GEREĞİNCE TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ ARASINDA AKDEDİLEN ZİRAİ MAHSUL FAZLALIKLARI ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti;

Her iki memleket arasında olduğu gibi diğer dost milletlerle de zirai emtia ticaretinin Amerika Birleşik Devletlerinin bu mallara ait mütat pazarlarını değiştirmeyecek ve dünya zirai mahsul fiyatları üzerinde tesir icra etmeyecek şekilde geliştirilmesi arzusunu müşahede ederek;

Amerika Birleşik Devletlerinde istihsal edilen ihtiyaç fazlası zirai emtianın Türk lirası mukabilinde mubayaasının, ticaretin bu şekilde genişlemesine yardım edeceğini göz önünde tutarak;

Bu satışlardan tekevvün edecek Türk liralарının her iki memleketin menfaatine uygun şekilde kullanılacağını nazarı itibara alarak;

İhtiyaç fazlası zirai maddelerin, Zirai Maddeler Ticaretinin Geliştirilmesi ve Yardım hakkındaki muaddel Kanunun I. bölümü mucibince Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine satılmasını tedvir eden anlaşmaları ve her iki Hükümetin bu gibi maddelerin ticaretinin geliştirilmesi hususunda münferiden ve müştereken alacakları tedbirleri tesbit eylemek maksadiyle;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

Türk lirası karşılığı satışlar

Satılma müsaadelerinin Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından neşir ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince kabul edilmesi şartıyla, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince yetkili kılınacak alıcılara, muaddel zirai maddeler ticaretinin geliştirilmesi ve yardım hakkındaki Kanunun I. bölümü hükümlerine göre ihtiyaç fazlası olarak tesbit edilmiş bulunan aşağıdaki ziraat maddelerinin gösterilen miktarlar dâhilinde ve Türk lirası karşılığında satışını finanse etmeyi taahhüdeylet.

Emtia	İhracat pazar kıymeti (Milyon dolâr)
Buğday	15,4
Yem	3,0
Soya fasulyesi ve veya pamuk yağı	21,4
Tereyağı	,4
Yağlı süt tozu	,2
Peynir	1,3
Yağsız süt tozu	,3
Navlun (Takribî % 50)	4,8

Yekûn... 46,8 Dolâr

satılma müsaadeleri, en geç bu anlaşmanın tarihinden itibaren 90 takvim günü içinde neşredilecektir. Bu müsaadeler, emtianın satış ve teslimi ile bu satışlardan tahassul eden Türk liralарının yatırılma tarih ve şartları ve bunlarla ilgili sair hususlar hakkında hükümler ihtiva edecektir.

Madde — II.

Türk liralарının kullanılması

1. İki Hükümet, bu anlaşma gereğince yapılan satışlar neticesinde kendi hesabına biriken

Türk liralasının, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından, gene bu Hükümetçe kararlaştırılacak şekil ve öncelik sırasına göre, aşağıdaki maksatlar için ve gösterilen miktarlarda kullanılacağını kabul ederler.

a) Birleşik Devletler zirai mahsulleri için yeni pazarlar temini, milletlerarası eğitim mübadelesi, kitap ve dergilerin tercüme, yayınlanma ve tevziinin finansmanı ve kanununun 104 (a), 104 (f), 104 (h) ve 104 (i) bölümlerinde derpiş edilen Amerika Birleşik Devletlerinin sair masrafları için 19.1 milyon dolârın Türk Lirası muadili bir miktar.

b) Bu anlaşma gereğince iktisabedilen paraların % 25 ini aşmamak kaydıyla, Export-Import Bank of Washington tarafından kanununun 104 (e) bölümü gereğince yapılacak ikrazat ve bununla ilgili olarak zikredilen bankanın Türkiye'deki idari masrafları için 7 milyon dolârın Türk Lirası muadili bir miktar. Bu ikrazat, Türkiye'deki iş hayatının geliştirilmesi ve ticaretin genişletilmesi maksadiyle Türkiye'deki Birleşik Devletler firmaları ile bunların ajansları, tâbi teşekkülleri veya subelerine; ve Birleşik Devletler zirai maddelerinin kullanılması ve tevziine yardım etmek veya pazarların istihlâkını diğer suretlerde arttırmak için gereken tesisatın kurulmasını teminen Birleşik Devletler firmalarıyla Türk firmalarına verilecektir. Bu kabil ikrazatın hem Export-Import Bank of Washington ve hem de Türk Hükümetince şayanı kabul olmaları hususunda mutabakata varılmıştır. Bu mevzuda Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Türk Hükümeti namına hareket edecektir. Export-Import Bank of Washington'un ikrazatı tasvibetmemesi veya gerek Export-Import Bank of Washington gerek Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtının ikrazatı kabule şayan bulmamaları sebebiyle, Kanununun 104 (e) bölümüne tevfiikan ikrazat için tefrik edilmiş bulunan Türk liralasının bu Anlaşmanın tarihinden itibaren üç yıl zarfında avans şeklinde verilmemesi halinde, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti bu Türk liralasını, Kanununun 104 ncü bölümüyle mezuniyet verilen her hangi bir maksat için kullanabilir.

c) Kanununun 104 (g) bölümü gereğince Türkiye'nin iktisadi gelişmesini teşvik maksadiyle Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine verilecek ikraz için 18,7 milyon dolâr muadili Türk lirası. Bu ikrazın hüküm ve şartları iki Hükümet arasında ek bir anlaşma ile tesbit edilecektir. Şurası mukarredir ki, ikraz edilen miktar, dolâr üzerinden ifade edilecek ve resülmal ile faiz tediyeleyeri ya Birleşik Devletler dolârı şeklinde veya Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin tercihinine göre, İkras Anlaşmasında tarif edilen ve tediye tarihinde meriyette bulunan kabili tatbik kambiyo rayici üzerinden Türk lirası şeklinde yapılacaktır. Ayrıca, ikraz edilen paraların ancak bunların kullanılmaları hususunda önceden bir mutabakata varılmasını takiben verileceği de kararlaştırılmıştır. Bu ve sair hükümler İkras Anlaşmasında ve buna ek anlaşmalarda gösterilecektir. Her iki Hükümetin ikraz masrafları ile Türk liralasının kullanılması hususunda bir anlaşmaya varamamaları neticesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine ikraz edilmek üzere ayrılmış bulunan Türk liralaları bu anlaşmanın tarihinden itibaren üç sene zarfında avans şeklinde verilmediği takdirde, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti bu Türk liralasını Kanununun 104 ncü bölümü ile mezuniyet verilenden gayrı maksatlar için kullanabilir.

d) Kanununun 104 (j) bölümünde derpiş edilen tiplerdeki yardımlar için âzami 2 000 000 dolâr muadili Türk lirası.

2. İşbu Anlaşma mucibince yapılan satışlar neticesinde Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti namına biriken lira mecmuunun 46,8 milyon dolâr muadilinden az olması halinde, 104 (g) bölümü gereğince Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine ikraz olarak verilecek meblâğ aradaki fark kadar azaltılacaktır; lira depizitosu tutarının 46,8 milyon dolâr muadilini aşması halinde, bu fazlalığın % 40 ı 104 (g) bölümü gereğince yapılacak ikrazata ve % 60 ı 104 ncü bölüm çerçevesi içinde Amerika Birleşik Devletleri Hükümetince tâyin edilecek mevzu veya mevzulara tahsis edilecektir.

Madde — III.

Türk liralasının yatırılması

(Birleşik Devletler bayrağını taşıyan gemilerin kullanılması mecburiyetinden ileri gelen fazla masraflar müstesna) Amerika Birleşik Devletleri Hükümetince finanse edilen emtia ile navlun bedeline tekabül eden Türk liralaları, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti hesabına iki hükümet arasında mutabık kalınacak şekilde yatırılacaktır.

Madde — IV.

Umumi taahhütler

1. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, bu Anlaşma hükümlerine göre mübayaaya edilen ihtiyaç fazlası zirai maddelerin, başka memleketlere satılmasına veya sevk olunmasına veya dahili ihtiyaçtan gayri maksatlar için kullanılmasına (bu şekilde bir satış, sevkiyat veya istimal hususunda Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin sarih müsaadesi hariç) mâni olmak üzere gereken bütün tedbirleri almaya ve bu maddeler mübayaasının Amerika Birleşik Devletlerine dost olmayan memleketlerin bu veya buna mümasil emtiadan, ellerinde bulunan mevcudun artmasını intaç etmeyeceği hususunda teminat vermeyi taahhüt eyler.

2. Her iki hükümet, bu Anlaşma hükümlerine göre mübayaaya edilen ihtiyaç fazlası zirai emtia alım ve satımının dünya zirai emtia fiyat muvazenesini aşırı derecede ihlâl etmemesi, Amerika Birleşik Devletlerinin mevzu bahis emtiaya ait mütat piyasalarında tahavvüle sebebiyet vermemesi ve hür dünya memleketleri arasındaki ticari münasebatı maddeten ızzar etmemesini teminen münasip tedbirleri almayı taahhüt ederler.

3. Bu Anlaşmanın tatbikinde; her iki hükümet hususi ticaret erbabına tesirli şekilde faaliyet göstermelerini mümkün kılacak ticari şartları sağlamaya çalışacaklar ve zirai maddelere ait devamlı piyasa taleplerini artırmak ve genişletmek için ellerinden gelen gayreti sarf edeceklerdir.

4. Türkiye Hükümeti, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin talebi üzerine, bilhassa emtianın memlekete girişi, vaziyeti ve mütat sürümlerinin idaresine ait tedbirler dâhil, programın inkişafı ile aynı veya benzeri emtianın ihracatı hakkında malûmat vermeyi kabul eder.

Madde — V.

İstişare

Taraflardan birinin talebi üzerine, iki Hükümet, bu Anlaşmanın tatbiki veya bu Anlaşma gereğince yapılan muamelelerle ilgili her hangi bir mesele hakkında istişarede bulunacaklardır.

Madde — VI.

Meriyete giriş

Bu Anlaşma imzası tarihinde meriyete girecektir.

Yukardaki hususları tasdik zımında, bu maksatla gerekli şekilde yetkili kılınmış olan mu-
rahaslar işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Ankara'da 1958 senesi Ocak ayının 20 nei günü iki nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti adına
Fletcher Warren

Türkiye Hükümeti adına
Hasan Esat Işık

No. 1755

Amerika Büyükelçiliği
Ankara, Türkiye
20 Ocak 1958

Ekselâns,

Muaddel Zirai Ticaretin, Geliştirilmesi ve Yardım Kanununun I nei faslına tevfikân Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasına atıfla, bu hususta Hükümetimin aşağıdaki anlayışını teyid etmekten şeref duyarım :

İşbu Anlaşmayı imza etmekle, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

(a) 1957 mahsulünden yumuşak buğday veya 1 Ağustos 1958 tarihine kadar diğer her hangi yumuşak buğdayı ihracetmekten kaçınmayı; ve

(b) 1957 mahsulünden veya 1 Ağustos 1958 tarihine kadar sert buğday ihracatını asgari bir seviyede tutmayı ve bu devre zarfında vukubulacak her sert buğday ihracatını, Türkiye'nin kendi kaynaklarından finanse edilecek muadil miktarlardaki buğday mübayaatı ile telâfi eylemeyi Taahhüdetmektedir.

Ekselânsınızın Hükümetinin yukarda izah edilen anlayışla mutabık bulunduğunu bildirdiğiniz takdirde, müteşekkîr kalacağım.

En seçkin saygılarımın kabulünü rica ederim, Ekselâns.

Ekselâns

Fletcher Warren

Fatin Rüştü Zorlu,
Türkiye Cumhuriyeti
Hariciye Vekili,
Ankara.

No. 11

Ankara, 20 Ocak 1958

Ekselâns;

Müfadı aşağıya geçirilmiş bulunan 20 Ocak 1958 tarih ve 1755 sayılı mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım;

«Ekselâns,

Muaddel Zirai Ticaretin Geliştirilmesi ve Yardım Kanununun I nei faslına tevfikân Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 20 Ocak 1958 tarihinde akdedilen Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasına atıfla, bu hususta Hükümetimin aşağıdaki anlayışını teyid etmekten şeref duyarım;

İşbu Anlaşmayı imza etmekle, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti,

(a) 1957 mahsulünden yumuşak buğday veya 1 Ağustos 1958 tarihine kadar diğer her hangi yumuşak buğdayı ihracetmekten kaçınmayı; ve,

(b) 1957 mahsulünden veya 1 Ağustos 1958 tarihine kadar sert buğday ihracatını asgari bir seviyede tutmayı ve bu devre zarfında vuku bulacak her sert buğday ihracatını, Türkiye'nin kendi kaynaklarından finanse edilecek muadil miktarlardaki buğday mübayaatı ile telâfi eylemeyi, Taahhüdetmektedir.

Ekselânsınızın Hükümetinin yukarda izah edilen anlayışla mutabık bulunduğunu bildirdiğiniz takdirde, müteşekkîr kalacağım.

En seçkin saygılarımın kabulünü rica ederim, Ekselâns.» Türk Hükümetinin yukardaki anlayışla mutabık bulunduğunu size bildirmekle şeref duyarım.

En yüksek saygılarımı lütfen kabul ediniz, Ekselâns.

Ekselâns

Fletcher Warren,
Amerika Birleşik Devletleri
Büyükelçisi,
Ankara

Hariciye Vekili adına

No: 1812

Amerikan Sefareti,
Ankara, Türkiye
20 Ocak 1958.

Ekselâns ;

Bu mektuba eklenmiş bulunan «20 Ocak 1958 tarihli Zirai emtia fazlalıkları Anlaşmasına mütedair Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında Mutabakat Muhtırası» nın intacına müncer olan iki Hükümet temsilcileri arasında ahiren vâkı görüşmelere atıf yapmakla şeref duyarım.

Bu vesile ile, yukarda zikredilen vesikada münderiç hükümlerin Hükümetimce kabul edildiğini Ekselânsınıza teyidederim. Mezkûr ahkâmın Ekselânsınızın Hükümetince de kabule şayan görüldüğünü bana teyidetmenizi rica ederim.

En seçkin hürmetlerimin teyidini lütfen kabul ediniz, Ekselâns.

Fletcher Warren

EK :

20 Ocak 1958 tarihli Zirai emtia fazlalıkları Anlaşmasına mütedair Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında Mutabakat Muhtırası.

Ekselâns

Fatin Rüştü Zorlu,
Türkiye Cumhuriyeti
Hariciye Vekili,
Ankara.

No: 13

Ankara; 20 Ocak 1958

Ekselâns;

Müfadı aşağıya geçirilmiş bulunan 20 Ocak 1958 tarih ve 1812 sayılı mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım :

«Ekselâns :

Bu mektuba eklenmiş bulunan «20 Ocak 1958 tarihli Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşmasına mütedair Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında Mutabakat Muhtırası»nın intacına müncer olan iki Hükümet temsilcileri arasında ahiren vâkı görüşmelere atıf yapmaktakla şeref duyarım.

Bu vesile ile, yukarıda zikredilen vesikada münderic hükümlerin Hükümetince kabul edildiğini Ekselânsımıza teyid ederim. Mezkûr ahkâmın Ekselânsınızın Hükümetince de kabule şayan görüldüğünü bana teyid etmenizi rica ederim.

En seçkin hürmetlerimin teyidini lütfen kabul ediniz, Ekselâns.»

Yukarıda zikredilen Mutabakat Muhtırasında münderic hükümlerin Türk Hükümetince kabule şayan görüldüğünü size bildirmekle şeref duyarım.

En yüksek saygılarımı lütfen kabul ediniz. Ekselâns.

Ekselâns

Hariciye Vekili adına

Fletcher Warren,

Amerika Birleşik Devletleri

Büyükelçisi,

Ankara.

20 Ocak 1958 tarihli Zirai mahsul fazlalıkları Anlaşması hakkında Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile Türkiye Hükümeti arasında varılan Mutabakat Muhtırası

104 (e) bölümü tahtında verilecek krediler mevzuunda karşılıklı mutabakata varılmasında, Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreteri veya göstereceği kimse Türkiye Hükümeti adına, Washington'daki Export - Import Bankası Müdürü veya göstereceği kimse Export - Import Bank of Washington namına hareket edecektir.

Export - Import Bank of Washington tetkike amade bulunduğu bir müracaatın yapılması üzerine, müracaat sahibinin hüviyeti, teklif edilen işin mahiyeti, teklif olunan kredinin miktarı, kredi hasılâtının kullanılacağı umumi maksatlar ve muhtemel 1) Faiz nispeti ve 2) İtfa müddeti hakkında Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtına malûmat verecektir.

Mezkûr beyanın alınmasından itibaren altmış gün zarfında Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı, teklif olunan krediyi kabule şayan bulup bulmadığını Export - Import Bank of Washington'a bildirecektir. Mevzuubahis altmış günlük devre zarfında Export - Import Bank of Washington Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtından böyle bir beyan almadığı takdirde, Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtının teklif edilen krediye bir itirazı olmadığı kabul edilecektir.

Export - Import Bankası, teklif olunan krediyi tasvip veya reddettiğinde, keyfiyetten Türk Hariciye Vekâletinin Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtını malûmattar kılacaktır.

Her hangi bir krediyi tasvibederken, Export - Import Bank of Washington

1) Türkiye'de müşabih krediler hakkında cari faiz haddine mümasil bir faiz haddi tesbit edecek ve

2) Export - Import Bank of Washington tarafından hususi teşebbüse dolâr ile yapılmakta olan ikrazata tatbik edilenlere mümasil vâdeler tâyin edecektir.